

การจัดการเรียนการสอนทฤษฎีคณิตศาสตร์สากลของครูผู้สอนคณิตรี
ใน โรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์

โดย

ชิตี ปัญญาอินทร์

วิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุน
จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การจัดการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี
ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์

MUSIC THEORY INSTRUCTIONAL MANagements OF MUSIC TEACHERS
IN SECONDARY SCHOOLS BURIRAM PROVINCE

โดย
ชิตี ปัญญาอินทร์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2551 คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้สมบูรณ์สามารถวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการทางดนตรีต่อไป และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ชิตี ปัญญาอินทร์

บทคัดย่อ

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์

โดย นายชิตี ปัญญาอินทร์ ตำแหน่ง อาจารย์

หน่วยงาน สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีการศึกษา 2553

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนและปัญหาการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมจังหวัดบุรีรัมย์ ประชากร คือครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

การจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับการปฏิบัติ ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ “ปฏิบัติมาก” เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินความพร้อมก่อนเรียน ด้านการวัดผลประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยสภาพปัญหาทั้ง 5 ด้านนั้น อยู่ในระดับ “แก้ไขได้ทั้งหมด”

ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผู้สอนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง มีดังนี้ ความแตกต่างของผู้เรียน, ความรู้และความพร้อมของผู้เรียน, พื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกของผู้เรียน, ความพร้อมของสื่อการสอนดนตรี, สภาพและบรรยากาศของห้องเรียน, การวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน, การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร, การกำหนดจุดประสงค์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และนำไปใช้

ABSTRACT

THITI PANYAIN (2010). MUSIC THEORY INSTRUCTIONAL MANagements OF MUSIC TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS BURIRAM PROVINCE

This research aimed to study instructional managements and problems of music teachers in secondary schools Buriram province. The population was 50 instructors. The tool used for the research was a questionnaire. Data analysis was conducted by means of percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The results indicated that:

Obtained the level of practice of instructional systems in 5 aspects at the “high level”, which were ranked as follows: identifying objectives of the instruction; identifying contents of the instruction; operation of instruction; evaluation of readiness before study; and measurement of evaluation and improvement. These 5 aspects were also at the level of “overall solvable” in terms of any instructional problems they presented.

Problems of Music Theory Instructional managements of Music Teachers in secondary schools Buriram Province which could not be solved as were: learner differences; knowledge and readiness of learners; background knowledge on Western Music Theory of learners; readiness of music instruction materials; classroom condition and atmosphere; change of curriculum; and identifying objectives emphasize on learner’s thinking skill, analysis, and implementation skills.

Attention should be given to these aspects by instructors and course designers to find way of improving the instructional system in these aspects.

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ

Comprehensive Musicianship

The development Model of Western music theory learning management by Comprehensive

Musicianship Music Teaching Model

ชิตี ปัญญาอินทร์

THITI PANYAIN

การจัดการเรียนการสอนทางดนตรีศึกษานั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรีทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ระดับมาตรฐานสากล เป็นผู้ที่สามารถนำดนตรีเป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรีทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ดี สามารถนำดนตรีเป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีจึงมุ่งเน้นความเข้มข้นการสอนทางด้านวิชาการและการปฏิบัติดนตรีโดยเนื้อหาสาระในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์

ดนตรีเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ความเป็นศาสตร์ของดนตรี คือเสียงดนตรีเกิดจากการสั่นสะเทือนของวัตถุ มีส่วนเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ความเป็นศิลป์ของดนตรี คือดนตรีมีการสื่อความหมายและถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านทางเสียง ที่ไพเราะ เกิดความงามทางเสียงที่เป็นสุนทรียภาพ ดนตรีจึงเป็นวิชาที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้

รูปแบบของการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาที่ผู้เรียนนั้นมีศักยภาพสูงที่จะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสิ่งที่ตนสนใจ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ และควรมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

ทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการเรียนวิชาอื่น ในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไป เช่นวิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music

Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature) (ฉันทนา โสคติยานุรักษ์, 2542: บทนำ)

ปัญหาอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีตะวันตก คือ ความสนใจและการให้ความสำคัญต่อการเรียน นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานที่ดีแล้ว เมื่อเรียนวิชานี้จึงไม่มีแรงจูงใจใหม่และเกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งวิธีการสอนเป็นการสอนแบบบรรยาย จึงทำให้นักเรียนไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้นการคิดค้นหาวิธีการใหม่ในการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จึงน่าเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และอาจนำวิธีการนี้ไปใช้กับการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย

หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เริ่มต้นจากการได้เห็นข้อบกพร่องของการเรียนการสอนดนตรีในลักษณะของการแบ่งแยกดนตรีเป็นวิชาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเกิดแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีเป็นภาพที่ครบถ้วนได้ ส่งผลทำให้การพัฒนาด้านดนตรีไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงได้ปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรีโดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นนักดนตรีในทุกลักษณะตั้งแต่ดนตรีศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยม ซึ่งมุ่งเน้นให้ความรู้ทางดนตรีอย่างครบถ้วน ดังนั้นหลักการที่สำคัญของวิธีการนี้คือ ผู้เรียนสามารถรู้และเข้าใจดนตรีในลักษณะของศิลปะ ทั้งสามารถซาบซึ้งในดนตรี ให้ความสำคัญกับดนตรีไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดของสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship จะเป็นส่วนหนึ่งในพัฒนาการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนให้ความสำคัญและตระหนักในการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตกได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน

กระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมการเป็นขั้นการศึกษาและเตรียมการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ระยะที่ 2 การปฏิบัติ ขั้นตอนให้ผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้โดยผู้วิจัยมีหน้าที่กำกับการจัดการเรียนรู้และ ติดตามกิจกรรมในห้องเรียน

และนอกห้องเรียนทุกระยะ ระยะที่ 3 การประเมินผล การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้การสังเกต ติดตามงาน และการสัมภาษณ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 8 เดือน คือระหว่างเดือน สิงหาคม 2554 ถึง มีนาคม 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการระดมสมอง การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การระดมสมอง มาจัดหมวดหมู่และตรวจสอบข้อมูลหาข้อสรุป (Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลสรุปที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) 2) ผลการศึกษาการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) 3) ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาพบว่า รายวิชาทฤษฎีตะวันตก เป็นรายวิชาที่มีกำหนดให้เรียนทั้งหมด 6 หน่วยกิต โดยเรียนต่อเนื่องกัน 3 ภาคการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ไปเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทั้งรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการทำงานในหน้าที่ครูดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาพของการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่ผ่านมานั้นเน้นในด้านของการท่องจำ ขาดการอธิบายเปรียบเทียบ และยกตัวอย่างที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การใช้ตัวอย่างที่สามารถสื่อให้เข้าใจง่าย และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม

**การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน
ดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)**

จากการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้
หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ได้แนวทาง
ดังนี้

1. การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ควรรสร้าง
ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
2. การประชุมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับนักศึกษา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรี โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮน
ซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)
4. การสรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

**ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน
ดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)**

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 25 คน นักศึกษามีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ
คอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
เป็นไปในทิศทางเดียว ร้อยละ 100 นักศึกษามีความเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎี
ดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive
Musicianship) ว่า หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship มุ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
การฝึกร้องประสานเสียงจากงานที่เขียนทำให้เกิดความเข้าใจและฝึกทักษะการฟังไปพร้อมกัน การ
จัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship ช่วยพัฒนา
ความซาบซึ้งทางดนตรีแก่ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน
Comprehensive Musicianship เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความนัคนดนตรีที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการแสดง
ความคิดเห็นจากกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาได้ทำทั้งในและนอกชั้นเรียน

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรี
แบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ทำให้ได้แนวทางที่สามารถ
นำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาพบว่า รายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นรายวิชาที่มีกำหนดให้เรียนทั้งหมด 6 หน่วยกิต โดยเรียนต่อเนื่องกัน 3 ภาคการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ไปเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทั้งรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับ ฌัชชา โสคติยานุรักษ์ (2542) ที่กล่าวว่า วิชาทฤษฎีดนตรีนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนวิชาอื่น ในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไป เช่นวิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature)

ซึ่งในการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกมิใช่เป็นเพียงการเรียนให้ครบหลักสูตรเท่านั้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในหน้าที่ครูดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาพของการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่ผ่านมานั้นเน้นในด้านของการท่องจำ ขาดการอธิบาย เปรียบเทียบ และยกตัวอย่างที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การใช้ตัวอย่างที่สามารถสื่อให้เข้าใจง่าย และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

จากการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ได้แนวทางดังนี้ การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก การประชุมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) การสรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้ วิธีการสอนจะรวมถึงการจัดประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ลักษณะการเรียนรู้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด โดยใช้เทคนิคการสอนเสริมวิธีการสอน เทคนิคต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งสร้างประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา ผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทางทฤษฎีและทักษะดนตรีควบคู่กัน รวมถึงการสร้างความเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์แก่นักศึกษา

ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 25 คน นักศึกษามีความคิดเห็น

เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เป็นไปในทิศทางเดียว ร้อยละ 100 นักศึกษามีความเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ว่า หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship มุ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนมีหน้าที่ดำเนินการให้สร้างเสริมความรู้ เสนอแนะวิธีการปฏิบัติ กิจกรรมการฝึกเครื่องประสานเสียงจากงานที่เขียนทำให้เกิดความเข้าใจและฝึกทักษะการฟังไปพร้อมกัน การจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship ช่วยพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีแก่ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความนักดนตรีที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาได้ทำทั้งในและนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทิสนา แจมมณี .(2545) ที่กล่าวว่า วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Center Method) นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนการเรียน ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกและจัดแหล่งความรู้ไว้ให้ผู้เรียน วิธีการสอนแบบนี้เช่น การสอนแบบทดลอง การสอนแบบโครงการ การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ ผู้เรียนจะมีอิสระเสรีภาพ การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) นั้นเป็นการระบวนจัดการเรียนรู้ที่สร้างกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่น เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางทฤษฎี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในรายวิชาอื่นๆ และการนำไปใช้ในกิจกรรมวงดนตรี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.1.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีในด้านต่างๆ ระหว่างครูผู้สอน เพื่อเพิ่มความรู้ รวมถึงเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

5.1.2 พัฒนาแนวทางเพื่อสร้าง ตำรา และสื่อการเรียนการสอนทางด้านดนตรีและทฤษฎีดนตรีสำหรับผู้เรียน

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

5.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนทฤษฎีดนตรีตะวันตกในสถาบันต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบวิธีการเรียนการสอน และความแตกต่างในด้านต่าง ๆ

5.2.2 ควรศึกษาทัศนคติหรือลักษณะของผู้เรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

สารบัญ

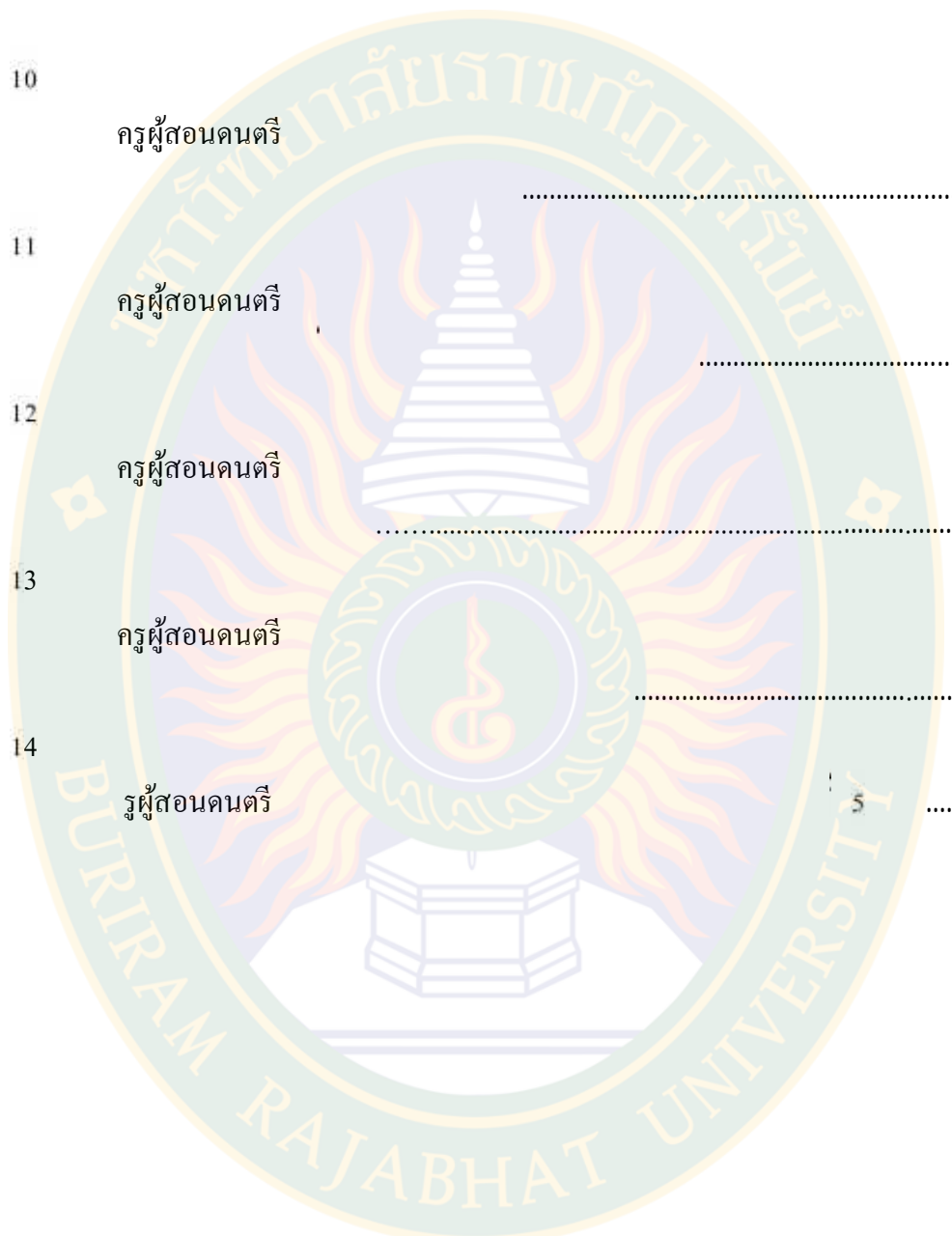
เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.3.....	3
1.5.....	4
1.6 นิยามศัพท์.....	4
2.....	
2.1.....	6
2.1.1.....	7
2.2.2.....	17
2.2.3.....	19
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.3.....	21
3.....	22
3.1.....	22
3.2.....	24
3.3.....	27
3.4.....	28
3.5.....	28
4.....	29
5.....	43
5.1.....	45
5.2.....	46
.....	51
.....	54

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรครูผู้สอนคนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์	24
2	30
3	
ครูผู้สอนคนตรี	31
4	
ครูผู้สอนคนตรี ในด้านการประเมินความพร้อมก่อนเรียน.....	32
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ ตามความคิดเห็น ครูผู้สอนคนตรี	32
5 ( )	
ครูผู้สอนคนตรี	33
6	
ครูผู้สอนคนตรี	34
7	
ครูผู้สอนคนตรี	35
8	
ครูผู้สอนคนตรี	36
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหา ตามความคิดเห็น ครูผู้สอนคนตรี	37

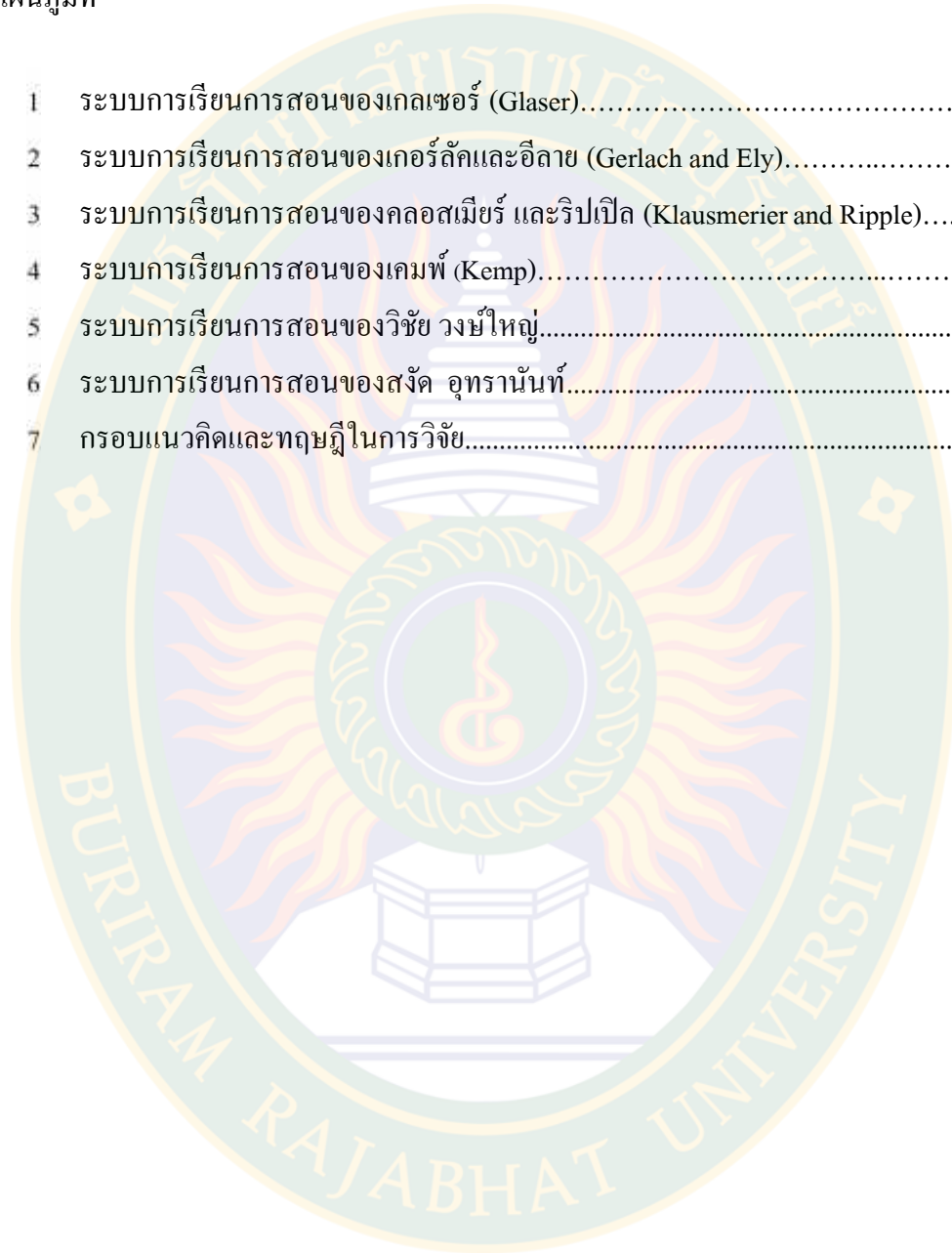
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ครูผู้สอนดนตรี	38
11	ครูผู้สอนดนตรี	39
12	ครูผู้สอนดนตรี	40
13	ครูผู้สอนดนตรี	41
14	ครูผู้สอนดนตรี	41

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ระบบการเรียนการสอนของเกลเซอร์ (Glaser).....	16
2	ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลักและอีลาย (Gerlach and Ely).....	17
3	ระบบการเรียนการสอนของคลอสเมียร์ และริปเปิล (Klausmerier and Ripple).....	18
4	ระบบการเรียนการสอนของเคมพ์ (Kemp).....	19
5	ระบบการเรียนการสอนของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	20
6	ระบบการเรียนการสอนของสงัด อุทรานันท์.....	21
7	กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนทางดนตรีศึกษานั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรี ทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ระดับมาตรฐานสากล เป็นผู้ที่สามารถนำดนตรีเป็น เครื่องมือพัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกการพัฒนาประเทศต่อไป

การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทางดนตรีทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ดี สามารถนำดนตรีเป็นเครื่องมือ พัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษา ทางด้านดนตรีจึงมุ่งเน้นความเข้มข้นการสอนทางด้านวิชาการและการปฏิบัติดนตรี โดยเนื้อหาสาระ ในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์

ดนตรีเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าดนตรี เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ความเป็นศาสตร์ของดนตรี คือเสียงดนตรีเกิดจากการสั่นสะเทือนของ วัตถุ มี ส่วนเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ความเป็นศิลป์ของดนตรี คือดนตรีมีการสื่อ ความหมาย และถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านทางเสียง ที่ไพเราะ เกิดความงามทางเสียงที่เป็น สุนทรียภาพ ดนตรี จึงเป็นวิชาที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้

รูปแบบของการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนนั้นมีศักยภาพสูงที่จะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสิ่งที่ตนสนใจ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่มี คุณค่าต่อการเรียนรู้ และควรมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

ทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการเรียนวิชาอื่น ในหมวดทฤษฎีดนตรี ต่อไป เช่นวิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature) (ฉันทนา โสคติยานุรักษ์, 2542: บทนำ)

ปัญหาอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีตะวันตก คือ ความสนใจและการให้ความสำคัญต่อการเรียน นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานที่ดีแล้ว เมื่อเรียนวิชานี้จึงไม่มีแรงจูงใจใหม่และเกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งวิธีการสอนเป็นการสอนแบบบรรยาย จึงทำให้นิสิตไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้นการคิดค้นหาวิธีการใหม่ในการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และอาจนำวิธีการนี้ไปใช้กับการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย

หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เริ่มต้นจากการได้เห็นข้อบกพร่องของการเรียนการสอนดนตรีในลักษณะของการแบ่งแยกดนตรีเป็นวิชาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเกิดแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีเป็นภาพที่ครบถ้วน ได้ ส่งผลทำให้การพัฒนาด้านดนตรีไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงได้ปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรี โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นนักดนตรีในทุกลักษณะตั้งแต่ดนตรีศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยม ซึ่งมุ่งเน้นให้ความรู้ทางดนตรีอย่างครบถ้วน ดังนั้นหลักการที่สำคัญของวิธีการนี้คือ ผู้เรียนสามารถรู้และเข้าใจดนตรีในลักษณะของศิลปะ ทั้งสามารถซาบซึ้งในดนตรี ให้ความสำคัญกับดนตรีไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดของสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship จะเป็นส่วนหนึ่งในพัฒนาการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนให้ความสำคัญและตระหนักในการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตกได้

คำถามวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เป็นอย่างไร
2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวสิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ ส่งผลทำให้ความสำคัญและตระหนักในการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตกได้

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2553
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ เป็นการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

นิยามศัพท์

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ
- ทฤษฎีดนตรีตะวันตก หมายถึง วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
- การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาสาระด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง
2. ผลการวิจัยที่จะได้เป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียน ผู้สอนดนตรี เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนทางดนตรีศึกษานั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางดนตรี ทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ระดับมาตรฐานสากล เป็นผู้ที่สามารถนำดนตรีเป็น เครื่องมือพัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทางดนตรีทั้งด้านวิชาการดนตรีและการปฏิบัติดนตรีที่ดี สามารถนำดนตรีเป็นเครื่องมือ พัฒนาสติปัญญา และอุปนิสัยใจคอที่ดีเพื่ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษา ทางด้านดนตรีจึงมุ่งเน้นความเข้มข้นการสอนทางด้านวิชาการและการปฏิบัติดนตรี โดยเนื้อหาสาระ ในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์

ดนตรีเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าดนตรี เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ความเป็นศาสตร์ของดนตรี คือเสียงดนตรีเกิดจากการสั่นสะเทือนของ วัตถุ มี ส่วนเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ความเป็นศิลป์ของดนตรี คือดนตรีมีการสื่อ ความหมาย และถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านทางเสียง ที่ไพเราะ เกิดความงามทางเสียงที่เป็น สุนทรียภาพ ดนตรี จึงเป็นวิชาที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้

รูปแบบของการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนนั้นมีศักยภาพสูงที่จะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสิ่งที่ตนสนใจ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่มี คุณค่าต่อการเรียนรู้ และควรมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง

ทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการเรียนวิชาอื่น ในหมวดทฤษฎีดนตรี ต่อไป เช่นวิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature) (ฉันทนา โสคติยานุรักษ์, 2542: บทนำ)

ปัญหาอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีตะวันตก คือ ความสนใจและการให้ความสำคัญต่อการเรียน นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานที่ดีแล้ว เมื่อเรียนวิชานี้จึงไม่มีแรงจูงใจใหม่และเกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งวิธีการสอนเป็นการสอนแบบบรรยาย จึงทำให้นิสิตไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้นการคิดค้นหาวิธีการใหม่ในการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และอาจนำวิธีการนี้ไปใช้กับการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย

หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เริ่มต้นจากการได้เห็นข้อบกพร่องของการเรียนการสอนดนตรีในลักษณะของการแบ่งแยกดนตรีเป็นวิชาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเกิดแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีเป็นภาพที่ครบถ้วน ได้ ส่งผลทำให้การพัฒนาด้านดนตรีไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงได้ปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรี โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นนักดนตรีในทุกลักษณะตั้งแต่ดนตรีศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยม ซึ่งมุ่งเน้นให้ความรู้ทางดนตรีอย่างครบถ้วน ดังนั้นหลักการที่สำคัญของวิธีการนี้คือ ผู้เรียนสามารถรู้และเข้าใจดนตรีในลักษณะของศิลปะ ทั้งสามารถซาบซึ้งในดนตรี ให้ความสำคัญกับดนตรีไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดของสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship จะเป็นส่วนหนึ่งในพัฒนาการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนให้ความสำคัญและตระหนักในการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตกได้

คำถามวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เป็นอย่างไร
2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวสิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ ส่งผลทำให้ความสำคัญและตระหนักในการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตกได้

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ เป็นการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

นิยามศัพท์

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ
- ทฤษฎีดนตรีตะวันตก หมายถึง วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
- การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาสาระด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมโพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิฟที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง
2. ผลการวิจัยที่จะได้เป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียน ผู้สอนดนตรี เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยจัดเรียงสาระสำคัญดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
2. ทฤษฎีการเรียนรู้
3. หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship
4. แนวคิดเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หรือการสอนมีการเปลี่ยนแปลงไปยุคสมัย การสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิด การรับรู้และเรียนรู้ โดยสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา และทุกสถานที่ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง โดย จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้นำเสนอแนวคิดใหม่ที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ ดังนั้น ในการสอนจึงควรเน้นที่ตัวผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) (ทิสนา เขมมณี, 2545: 4) จากแนวคิดดังกล่าว จึงทำให้พัฒนาการ ทางการศึกษาในด้านของการสอน กล่าวคือมีการเปลี่ยนแปลงจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญที่ครูผู้สอนมาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงการ ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนมิได้เป็นแค่ผู้รับเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งแนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับ ในวงการศึกษา จึงทำให้เกิดศัพท์ใหม่ทางการศึกษาคือ การเรียนการสอน

ความหมายของการสอน

การสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 2)

การสอน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข (ไสว พักขาว, 2544: 18)

การสอน หมายถึง การจัดดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 2)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสอน หมายถึง กระบวนการหรือสภาพการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากกระบวนการหรือสภาพการณ์นั้นๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น

การเรียนการสอน จึงเป็นกระบวนการที่มีการจัดระบบและวางแผนเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งในกระบวนการ นั้นทำให้ผู้สอนได้เรียนรู้จากผู้เรียนด้วย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

หมายถึง การที่ผู้สอนพยายามใช้ กิจกรรม กลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องราว เนื้อหา หรือวิธีการเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 สาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระการเรียนรู้และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ให้แนวทางการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะ

มาตรา 24 ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

“มาตรา 24 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ”

นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์สำคัญเกิดขึ้นมากมายหลายเรื่อง เช่น การปฏิรูปการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น ซึ่งในแต่ละเรื่องได้กล่าวถึงการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้เช่นกัน

การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้นั้น ต้องจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ นั่นคือการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ ซึ่งมีรูปแบบการทำงานของระบบการเรียนรู้คือ

1. ตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
2. กระบวนการบริหารจัดการ (Process)
3. การควบคุม (Control)

4. ผลผลิต (Output)

ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ในแต่ละองค์ประกอบของระบบการเรียนรู้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวป้อน (Input) องค์ประกอบที่เป็นตัวป้อนในระบบการเรียนรู้ นั้น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

ผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะผู้สอนเป็นผู้ที่จะต้องจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลถึงคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนก็คือ ความเชื่อหรือปรัชญาทางการศึกษาที่ผู้สอนนั้นยึดถือปฏิบัติ ปรัชญาทางการศึกษาจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความต้องการของสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกัน ผู้สอนแต่ละคนอาจมีวิธีการสอน การถ่ายทอดความ หรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป

หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน หลักสูตรมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ จุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน การวัดและการประเมินผล

ผู้เรียน เป็นผู้ที่รับผลของการสอน ซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (อุบลรัตน์ เฟื่องสถิตย์ 2530 อ้างใน มาลินี จุฑารพ 2537: 71-72)

1. สมองและระบบประสาท
2. ระดับสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล
3. การจำการลืม
4. แรงจูงใจในการเรียนรู้ มีสาเหตุ 2 ประการคือ แรงจูงใจ เนื่องจากตัวผู้เรียนเองและแรงจูงใจจากสถานการณ์
5. ความเหนื่อยล้ากับการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยทั้งร่างกาย จิตใจ สมอง จะทำให้เบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้

6. ความตั้งใจและความสนใจที่จะเรียนรู้

7. สภาพการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้

สิ่งแวดล้อมทางการเรียน หมายถึงอาคาร สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอน

2. **กระบวนการบริหารจัดการ (Process)** เป็นการนำตัวป้อนซึ่งเป็นวัตถุประสงค์การบริหารจัดการเพื่อนำให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ กล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

การเตรียมการสอน

การดำเนินการสอน เป็นการให้เนื้อหาสาระใหม่ ให้ข้อมูลใหม่แก่ผู้เรียน โดยในขั้นนี้จะยึดหลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินการสอน และมีกลวิธีการสอนและสื่อการสอนเป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งวิธีการสอนมีมากมายหลายวิธีแต่สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มกว้าง ๆ คือ

1. **วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Center Method)** นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกและจัดแหล่งความรู้ไว้ให้ผู้เรียน วิธีการสอนแบบนี้เช่น การสอนแบบทดลอง การสอนแบบโครงการ การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ ผู้เรียนจะมีอิสระเสรีภาพมาก

2. **วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method)** เป็นวิธีสอนที่ครูเป็นผู้สอนหรือผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ เช่น วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบสาธิต วิธีการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางนี้จะเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะขาดอิสรภาพ

การสรุปบทวน เป็นการรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วทั้งหมด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่า เรียนรู้อะไรมาบ้างแล้ว และบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยอย่างไร การสรุปบทวนที่ดีควมให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุป นอกจากนี้อาจมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะควบคู่กันไปด้วย กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะ เช่น การทำแบบฝึกหัด การฝึกทักษะ การค้นคว้าเพิ่มเติม การจัดนิทรรศการตามโอกาสเป็นต้น

3. **การควบคุม (Control)** เป็นการช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถทำได้โดย การใช้คำถามต่าง ๆ การเสริมแรง การตรวจสอบความรู้ของผู้เรียน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมมากน้อยอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และการประเมินผลโครงการ ถือเป็น การควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

4. **ผลผลิต (Output)** ผลผลิตในที่นี้หมายถึงการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดไว้

5. **ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)** ข้อมูลป้อนกลับนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอนจัดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพมากน้อยอย่างไร ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากน้อยอย่างไร มีจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพนอกจากจัดอย่างเป็นระบบแล้วยังมีปัจจัยอีกประเด็นหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบได้ นั่นคือปรัชญาการศึกษาหรือแนวคิดหรือความเชื่อ ซึ่งปรัชญาการศึกษานี้ จะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน กล่าวคือ โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นเมื่อมีความเชื่อ แนวความคิดอย่างไรก็จะประพฤติปฏิบัติตามแนวความเชื่อที่ตนยึดถือ แต่ละบุคคลจะก็จะมีเชื่อ หรือแนวความคิดที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ สภาพสังคม การอบรมเลี้ยงดู และระดับการศึกษาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความเป็นและความต้องการของสังคมอีกด้วย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้

กฤษศรี คำชาย (2540: 106) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของสติปัญญา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์และฝึกอบรมจนเป็นเหตุให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 81) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้เป็นผลเนื่องมาจากด้านวุฒิภาวะ และสภาพแวดล้อม

สุรางค์ โค้วตระกูล (2545: 185) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมถึงการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 81) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้แก่

1. วุฒิภาวะ (Maturity) เป็นลำดับขั้นตอนของพัฒนาการของบุคคลที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งเร้า วุฒิภาวะจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นตอน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติไม่จัดว่าเป็นการเรียนรู้ แต่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้

2. ความพร้อม (Readiness) เป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผลซึ่งความพร้อมจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการศึกษาเตรียมตัวตลอดจนถึงความสนใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งนั้น ความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ครูต้องนึกถึงในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์มากที่สุด

3. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นความต้องการที่จะเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้ เพราะแรงจูงใจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมเนื่องมาจากแรงผลักดันเกิดขึ้น ดังนั้นในการเรียนการสอน ครูจึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ก่อน จึงจะทำให้ การเรียนรู้นั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์เรากระทำพฤติกรรมนั้นๆ ซ้ำอีกซึ่ง สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ได้เน้นถึงการเสริมแรงว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ โดยกล่าวว่า พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้รับการเสริมแรงก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ทั้งนี้เพราะ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นระบบของความเกี่ยวเนื่องระหว่างสิ่งเร้า การประสานสัมพันธ์ และปฏิกิริยาตอบสนอง ดังนั้นเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมออกมาและได้รับการเสริมแรง เด็กจะพึงพอใจ และแสดง พฤติกรรมนั้นบ่อยขึ้น

5. การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้สิ่งใหม่บางอย่าง ถ้าได้อาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จะช่วยให้ การเรียนรู้สิ่งใหม่ดีขึ้น เพราะเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ขึ้น

กฤษรี คำชาย (2540: 134-135) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ได้ใจความว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ หมายถึง ระบบความเชื่อหรือความเห็นซึ่งถูกจัดเรียงไว้เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ในการเรียนรู้ ในทางจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อใช้สิ่งเร้าเป็นตัวชี้แนะ หรือจูงใจให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา การเรียนรู้เกิดขึ้นในสภาวะของการวางเงื่อนไข โดยมี การเสริมแรงหรือการให้รางวัลและการลงโทษเป็นตัวกำหนดให้แสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็น ได้ชัดทั้งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงและตัวเสริมแรงที่นำมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มความรู้ความเข้าใจ อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องของการสร้างความเข้าใจเพื่อใช้แทนประสบการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่ตนได้ประสบมา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการคิดหาเหตุผลรวมไปถึงตัวแปรอื่นๆ เช่น การตั้งใจ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมและความสามารถในการคิดหาเหตุผลของบุคคลนั้น

เจอร์โรม บรูเนอร์ (Jerome Bruner, 1966: 10 –11 อ้างถึงใน ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2532: 57-60) ได้เสนอหลักการรับรู้ทางจิตวิทยาไว้ดังนี้ การรับรู้เป็นกระบวนการที่แบ่งได้ 3 ระดับ คือ

1. Enactive Representation ได้แก่ กระบวนการรับรู้ที่ผ่านทางกระทำ
2. Economic Representation ได้แก่ กระบวนการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในลักษณะของภาพ
3. Symbolic Representation ได้แก่กระบวนการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญลักษณ์ทางด้านภาษาที่ทุกคนยอมรับ

3. หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship

Comprehensive Musicianship (CM) เป็นหลักปรัชญาการสอนดนตรีที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ประมาณ ค.ศ. 1965 ซึ่งเป็นหลักการสอนดนตรีที่สืบเนื่องมาจากโครงการสอนให้เยาวชนอเมริกาที่มีความถนัดทางด้านดนตรีเป็นนักประพันธ์เพลง และนักดนตรี จากโครงการนี้ได้มีโครงการสืบเนื่อง ซึ่งเป็นโครงการเตรียมผู้สอนดนตรีที่มีคุณภาพเนื่องจากในขณะดำเนินงานโครงการสอนเยาวชนให้เป็นนักประพันธ์เพลง และนักดนตรีนั้น ผู้ดำเนินโครงการได้เห็นข้อบกพร่องของการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแบ่งแยกย่อยดนตรีเป็นวิชาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อผู้เรียนไปแล้วไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีเป็นภาพรวมที่ครบถ้วนได้ จึงทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาด้านดนตรีอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โครงการปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรีจึงเริ่มขึ้นและกลายมาเป็นหลักการสอนดนตรีที่เรียกว่า คอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ ซึ่งความหมายตามชื่อนี้คือการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นนักดนตรีอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามวิธีการสอนนี้ครอบคลุมไปถึงการเรียนการสอนดนตรีในทุกลักษณะ ตั้งแต่ดนตรีศึกษาในระดับประถมและมัธยม ซึ่งมีได้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นนักดนตรี แต่ให้มีความรู้ทางดนตรีอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน มิใช่เป็นวิธีการที่ใช้เฉพาะผลิตนักดนตรีเท่านั้น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการที่สร้างเสริมให้ผู้เรียนมีดนตรีการที่สมบูรณ์แบบ

แนวคิดของการสอนแบบนี้ทำให้สหรัฐอเมริกาปฏิรูปการสอนดนตรีในระดับหลักการทั่วประเทศในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

หลักสำคัญของวิธีการสอนแบบนี้คือ การเรียนการสอนดนตรีควรใช้หลักพื้นฐานที่ว่างค้ประกอบดนตรีทุกอย่างควรนำมาผสมผสานสัมพันธ์กัน ผู้ที่รับผิดชอบและดำเนินการจัดทำและเผยแพร่วิธีการสอนนี้คือ คณะกรรมการนักการศึกษาดนตรีแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Music Educators National Conference) ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น The national Association for Music Education เริ่มต้นจากการมีสมาชิกเพียง 64 คน แต่ในปัจจุบันจำนวนสมาชิกมีเพิ่มขึ้นมากกว่า 100,000 คน ซึ่งสมาชิกประกอบไปด้วย ครูดนตรี นักวิจัย นักศึกษาที่เตรียมพร้อมเพื่อที่จะเป็นครูดนตรี รวมถึงสมาชิกในนามของโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ

กิจกรรมหลักของ MENC ก็คือการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาดนตรีของเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกา MENC เป็นสมาคมที่ได้รับการยอมรับรวมถึงได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา MENC ได้ผลิตสื่อทางการเรียนการสอนดนตรี ตำราเรียนรวมถึงแผนการเรียนการสอน เพื่อให้วิชาดนตรีเป็นวิชาที่เด็กนักเรียนทั่วประเทศได้รับการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดย MENC ได้กำหนดมาตรฐานทางดนตรีที่เด็กต้องเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (K-12) ซึ่งเป็นที่ยอมรับและมีการนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางทางการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกาในวันนี้

4. แนวคิดเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ซูวิทซ์ ยูระยง (2535: 159) กล่าวว่า วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นอีกวิชาหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาดนตรี เพราะการที่เราจะทำความเข้าใจกับบทเพลงต่างๆ ที่ได้รับการบันทึกและถ่ายทอดมาเป็นภาษาหรือสัญลักษณ์ที่เราเรียนกว่า ตัวโน้ต

ฉัซซา โสคดียานูร์กัย (2542: บทนำ) กล่าวว่าวิชาทฤษฎีดนตรีนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนวิชาอื่นในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไป เช่นวิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature)

เอเปิล (Willi Apel, 1926: 300) กล่าวว่า ทฤษฎีดนตรีในปัจจุบันหมายถึงความรู้ทางวิชาการ

ดนตรีสำหรับนักดนตรี โดยเฉพาะ ทฤษฎีดนตรี ได้แก่ การอ่านอักษรดนตรี, การเรียบเรียงเสียงประสาน, และการประพันธ์ดนตรีเป็นต้น

โรฟเฟอร์(Charles Rhoffer, 1989: 131) กล่าวว่า การสอนทฤษฎีดนตรี ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหน้าที่หลัก เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเขียน โน้ตและเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดนตรีของพวกเขาเองได้ และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นภดล ทิพย์รัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดประสบการณ์ดนตรีเพื่อความเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า แนวการสอนดนตรีเพื่อความเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์ เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ดนตรีแนวหนึ่งของชาติตะวันตกที่มีการนำเข้ามาใช้ในระบบการเรียนการสอนดนตรีของไทย มีหลักการที่สำคัญคือเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางดนตรีทุกด้านอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจดนตรีในแง่มุมต่างๆ มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจดนตรีในแง่ของความเป็นสุนทรียศาสตร์

งานวิจัยต่างประเทศ

Baker (1981) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาของครูดนตรีจากการตรวจสอบของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี และผลสัมฤทธิ์ของการประเมินครูดนตรี ผลการวิจัยพบว่าลักษณะที่สำคัญและเหมาะสมทางความสามารถของครูผู้สอนดนตรี ได้แก่

1. ทักษะการสอน
2. ความใส่ใจในกลุ่มนักเรียน
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน
4. มีทุนการศึกษาเกี่ยวกับดนตรี และนักดนตรี
5. มีบุคลิกน่าเชื่อถือ
6. สามารถแสดงดนตรีได้อย่างมีคุณภาพ

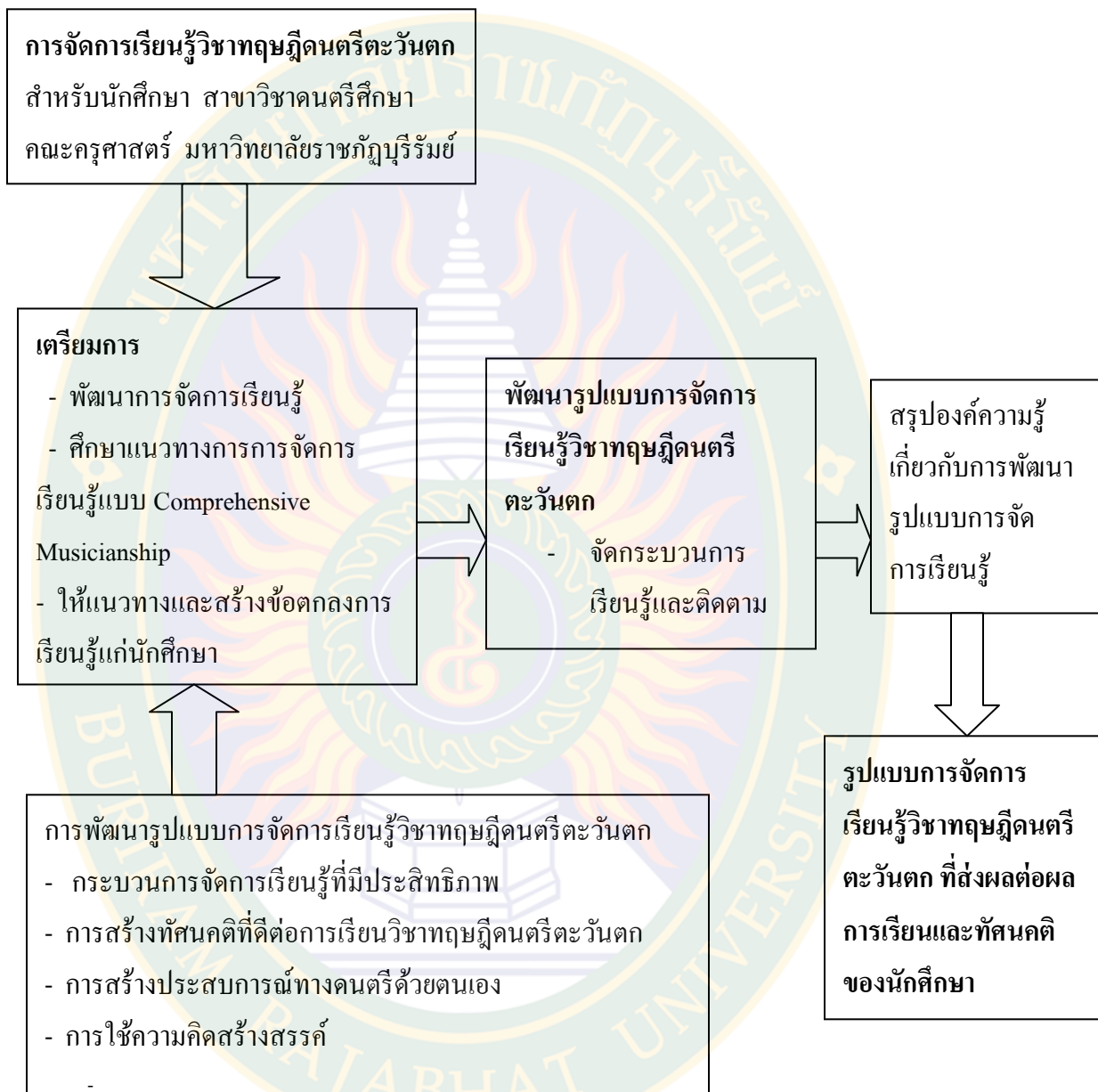
James Austin (อ้างถึงในปิยมภรณ์ สบายแท้, 2545: 48) ได้ทำการศึกษาเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของประสบการณ์ในชั้นเรียนดนตรีพื้นฐานที่มีต่อทัศนคติและแรงจูงใจของผู้สอน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถสูงสุดของผู้สอนคือการนำเอาความรู้มาปรับใช้ในการเคลื่อนย้ายทำนองเพลงและความสามารถต่ำสุดที่ผู้สอนกระทำได้ คือ การสร้างเพลงขึ้นเอง ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทดลองคือ ความทรงจำ และประสบการณ์ในอดีต ตลอดจนถึงทัศนคติในแง่ลบของผู้สอน ทั้งนี้ประสบการณ์ในวิชาดนตรีพื้นฐานมีผลกระทบในทางลบต่อการรับรู้ในเรื่องของการร้องเท่านั้น แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการตอบสนอง

Roy M. Legette (อ้างถึงในปิยาภรณ์ สบายแท้, 2545: 48) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีซึ่งมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจและก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาดนตรี ระหว่างผู้ที่เลือกเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก กับผู้ที่ไม่ได้เลือกเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก ผลการวิจัยพบว่า สถานที่เรียนมีผลต่อความสามารถในการเรียนดนตรี โดยกลุ่มที่เลือกเรียนดนตรีเป็นวิชาเอกจะได้รับผลกระทบจากสถานที่มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เลือกเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน

กระบวนการดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยได้กำหนดรูปแบบกระบวนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมการ

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นขั้นการศึกษาและเตรียมการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

เพื่อให้การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาหลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับสภาพจริง สำหรับเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการออกแบบและวางแผนพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดดังนี้

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และหลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถูกต้องตามสภาพปัจจุบัน และการออกแบบวางแผนพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.2.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนศึกษาจากกลุ่มบุคคลดังกล่าว เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มดังนี้

- 1) อาจารย์ จำนวน 2 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 2
- 2) นักศึกษารุ่นพี่ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นนักศึกษารุ่นพี่ที่ทำกิจกรรมวงดนตรีร่วมกับนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ เป็นผู้ยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย
- 3) นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้ยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย มีเหตุผล มีความน่าเชื่อถือ

1.2.2 การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษสาขาวิชาดนตรีศึกษาทางด้านความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีดนตรีตะวันตก

2. การวางแผนปฏิบัติการ

ในการจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนการระบุความต้องการจำเป็นและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดทางเลือกในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและนำผลมาพิจารณาทางเลือกร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษารุ่นปีที่ 2 เพื่อร่วมกันศึกษา แนวโน้มและ

ความเป็นไปได้ เสร็จแล้วได้ร่วมกัน เลือกทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สำหรับนำมาเป็นฐาน
การในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรี
ตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive
Musicianship) โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในปี การศึกษา 2554

ระยะที่ 2 การปฏิบัติ

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้
โดยผู้วิจัยมีหน้าที่กำกับจัดการเรียนรู้และ ติดตามกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทุก
ระยะ

ระยะที่ 3 การประเมินผล

การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการตรวจสอบ
ความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้
หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ซึ่งมีวิธีการ
ดังนี้

- 1) ตรวจสอบผลงานของนักศึกษาในรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
- 2) ตรวจสอบแนวทางการเรียนรู้ของนักศึกษาว่าเป็นไปตามระบบที่ได้ร่วมกัน
กำหนดไว้หรือไม่ แต่ละขั้นมีวิธีการอย่างไรบ้าง ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานดนตรี การฝึก
เขียนประสานเสียง การฝึกร้องและการนำผลงานไปใช้รายวิชาอื่นๆ
- 3) ตรวจสอบรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมทางดนตรีของ
นักศึกษา
- 4) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักศึกษา
- 5) สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัญหา
อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ
มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)
- 6) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษารุ่นพี่เกี่ยวกับจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรี
ตะวันตกที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2

การพัฒนาตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) ได้ดำเนินการเสร็จ
สิ้นตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยสรุปผลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) สรุปแนวทางการ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิ

เขียนชีพ (Comprehensive Musicianship) 2) สรุปขั้นตอนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรี
ตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวสิคเขียนชีพ (Comprehensive
Musicianship) ว่ามีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร 2) สรุปผลการดำเนินการวิจัยที่ค้นพบ

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 2 วิธี คือ

1. การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field Note) โดยผู้วิจัยเป็นผู้
สังเกตเพื่อสังเกตปรากฏการณ์ (Phenomena) ที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียดรอบคอบ
โดยมุ่งศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เป็น
ต้น
2. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการระดมความคิดเกี่ยวกับ แนวทางการ
จัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาทางด้านความรู้ ความเข้าใจ
ทางทฤษฎีดนตรีตะวันตก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยมีเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสังเกต (Observation) ประกอบด้วย 2 ฉบับ ได้แก่
  - 1.1 แบบสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา
  - 1.2 แบบสังเกตจากการติดตามกิจกรรมทางดนตรีต่าง ๆ
2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ฉบับ ได้แก่
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
3. แนวคำถามการระดมสมอง (Brainstorming Questions) ใช้สำหรับการระดม
สมองจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาทางด้านความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีดนตรี
ตะวันตก ในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานดนตรี การฝึกเขียนประสานเสียง การฝึก
ร้องและการนำผลงานไปใช้รายวิชาอื่นๆ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวสิเซียนชิฟ (Comprehensive Musicianship) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน

1. แบบสังเกต มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- 1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดประเด็นที่ต้องการสังเกตเพื่อให้ครอบคลุมซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการเรียนบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- 3) จัดพิมพ์ร่างรายการในแบบสังเกต
- 4) นำแบบสังเกตให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพจำนวน 3 คน
- 5) นำแบบสังเกตที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน มาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- 1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2
- 3) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพจำนวน 3 คน
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน มาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3. แนวคำถามการระดมสมอง มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- 1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดประเด็นที่ต้องการระดมสมองเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของ 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยยึดวัตถุประสงค์หลักคือ แนวทางการเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตก ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างสรรค์และ กิจกรรมการเรียนรู้สู่การประยุกต์ใช้
- 3) จัดพิมพ์แนวคำถามการระดมสมองฉบับร่าง
- 4) นำแนวคำถามการระดมสมองให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพจำนวน 3

คน

5) นำแนวคำถามการระดมสมองที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน มาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกสนทนากลุ่มย่อย มาจัดหมวดหมู่และตรวจสอบข้อมูลและหาข้อสรุป (Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ครั้งนี้เสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ตอนที่ 2 การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ตอนที่ 3 ผลการดำเนินการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 2) สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) จากการศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ 3 วิธี คือ การศึกษาเอกสาร การสังเกตและการจดบันทึก และการระดมสมอง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำ เสนอผลการศึกษาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ โดยให้บัณฑิตมีคุณลักษณะเด่นในด้านการเป็นครูดนตรีมืออาชีพในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการด้านความเชื่อ ค่านิยม และ

เรียนทั้งสิ้น 6 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

1111703	1 (Triad Chord) (Figured Bass) ต่าง ๆ การเคลื่อนที่ ของคอร์ด (Chord Progression)	(Cadence)	4	2(2-0-4)
1112704	2 (First Inversion) 2 (Second Inversion) (Diatonic Harmony)	การเคลื่อนที่ของคอร์ด (Non chord Tone)	1	2(2-0-4)
1112705	3 6 (Neapolitan Sixth) (Secondary Dominant Seventh) (Augmented Sixth)	(Chromatic Harmony) (Alter Chord) 7 (Diminish Seventh Chord) 7 (Half Diminish Seventh Chord) Modulation	7 6	2(2-0-4)

ตะวันตกนั้นจะต้องนำความรู้ที่ไปเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทั้งรายวิชา ทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการทำงานในหน้าที่ครู

2.

วิธีการระดมสมองจากอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษาชั้นปี 2 ปรากฏผลดังนี้

2.1

บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด เขียนเกี่ยวกับการประสานเสียงตาม

“...การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จะทำให้ผู้เรียนได้คิด เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการประสานเสียงเพื่อนำไปใช้กับการเรียนวิชาเรียบเรียงเสียงประสานได้เป็นอย่างดี...”

(1)

“...ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก สามารถนำไปใช้ในการทำกิจกรรมทางดนตรีต่างๆ เช่น กิจกรรมการขับร้องประสานเสียง ทำให้เรามั่นใจในการเขียนเสียงประสาน และทำให้เราได้รับประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง...”

(4)

“...การเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนร่วมกับวิชาต่างๆ เช่น วิชาปฏิบัติเครื่องเอก วิชาการวิเคราะห์ดนตรี...”

(2)

2.2

“...การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จะทำให้ผู้เรียนได้คิด สร้างสรรค์งานทางดนตรีได้ในระดับหนึ่ง เพราะเป็นนำทฤษฎีดนตรีตะวันตก นำมาทดลองเขียนในแบบฝึกหัด...”

(1)

“...ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก สามารถนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีแล้วไปใช้ทำกิจกรรมทางดนตรีต่างๆ ได้...”

(4)

“...การเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มักจะได้ท่องจำไม่ค่อยจะได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์...”

(2)

2.3

“...การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จะทำผู้เรียน ได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียน การทำหน้าที่ในการสอนและการทำวงดนตรีต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ศึกษา หมู่ที่ 1)

“...ความรู้จากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาดนตรีต่างๆ ในหลักสูตรได้เป็นอย่างดี...”

(: 4)

“...การเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนร่วมกับวิชาต่างๆ เช่น วิชาปฏิบัติเครื่องเอก วิชาการวิเคราะห์ดนตรี...”

(2)

3.

“...การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านการพัฒนาอาจจะมีการใช้สื่อเทคโนโลยี และสร้างความตระหนัก ความสนใจให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูล อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ศึกษา หมู่ที่ 1)

“...การจัดการเรียนรู้จากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก อยากให้มียกตัวอย่างหรืออธิบายที่เห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่าย...”

(: 4)

“...การเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เกิดปัญหาต่อเพื่อที่มีความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีดนตรี บางคนเรียนไม่ทันเพื่อน จำเนื้อหาได้ไม่เท่าเพื่อน...”

(2)

2

(Comprehensive Musicianship)

1		28 กันยายน 2554	
2		12 ตุลาคม 2554	
3	(Comprehensive Musicianship)	2554 -	-
4		5 มีนาคม 2555	-

างที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันวางแผนไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(Comprehensive Musicianship)

ก่อนที่จะเปิดภาคเรียนที่ 2 /2554

“...การทำความเข้าใจทำให้พวกเรารู้แนวทางของการเรียนวิชาดนตรีตะวันตกใน
ภาคเรียนต่อ...”

(2)

2.

การประชุมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ตุลาคม 2554 เพื่อกำหนดกิจกรรมการ

“...การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ทำให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้เดิมที่จะต้อง
ใช้ในการเรียน...”

(2)

การศึกษา 2554

3.

(Comprehensive Musicianship)

(Comprehensive Musicianship)

2

1		2554 - มกราคม 2555
2		2554 - มกราคม 2555
3		ธันวาคม 2554 - มกราคม 2555
4	( )	มกราคม 2555 นักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชา

“...การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เกิดความเข้าใจทำให้พวกเขาเรียนรู้แนวทางของการนำไปใช้และเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง...”

(2 4)

“...การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเปลี่ยนความคิดจากเดิมที่คิดว่าทฤษฎีมันจะไม่ได้นำมาใช้จริง แต่เมื่อได้ทำกิจกรรมต่างๆทำให้ความคิดที่มีต่อทฤษฎีคนตรีเปลี่ยนไป ...”

(2 คนที่ 7)

“...การได้วิเคราะห์ตัวอย่างคนตรีทำให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างจริงที่เกิดจากการนำทฤษฎีคนตรีไปปฏิบัติในการสร้างผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ของคีตกวีแต่ละคน...”

(2 คนที่ 10)

“...การได้ฟังเสียงประสานที่ตนเองเขียนขึ้นนั้น ทำให้เราก็คิดความมั่นใจในงานของเรานั้นก็ใช้ได้ มีความไพเราะในระดับหนึ่ง และภูมิใจที่ได้...”

(2 คนที่ 16)

“...การได้เขียนและนำฟ็กร้องเสียงประสานเพื่อนพสนอหน้าชั้นเรียนนั้นทำให้เราได้คิดสร้างสรรค์ ลองผิดลองถูกตามทฤษฎีที่เรียน และแก้ไขให้เหมาะสมตามที่เราต้องการได้...”

(2 คนที่ 18)

“...การทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้เราได้นำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ เข้าใจง่าย เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและทำให้เราได้เกิดความซาบซึ้งกับงานที่เราสร้างสรรค์ขึ้น แม้ว่า จะเป็นเพียงแบบฝึกหัดสั้นๆก็ตาม ...”

(2 คนที่ 20)

“...การนำผลงานที่ตัวเองแล้ว ไปใช้ในการร้องประสานเสียงทำให้เราได้เกิดความภูมิใจที่ทำให้เราได้เกิดความซาบซึ้งกับงานที่เราสร้างสรรค์ขึ้น และสามารถเห็นข้อผิดพลาดจากการทำงานมาปรับแก้ไขได้ต่อไป ...”

(2 คนที่ 21)

“...การได้สร้างผลงาน โดยใช้ความรู้ที่ตัวเองเรียนแล้วนำไปใช้จริงนั้นเป็นสิ่งภูมิใจ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ทำนั้นทำให้เรารู้ว่าเรายังสามารถทำอะไร ได้อีกหลายอย่าง จากการเรียนทฤษฎีคนตรีตะวันตก...”

(2 คนที่ 23)

“...การได้นำผลงานที่เขียนขึ้นเอง ไปใช้ในการรวมวงทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง และทำให้มั่นใจในการเขียนครั้งต่อไป เพราะสิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้จริง

ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ทำนั้นทำให้เรารู้ว่าเรายังสามารถทำอะไรทางดนตรีได้จาก
การเรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตก...”

(2 25)

4.

(Comprehensive Musicianship)

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรมต่างๆ จากการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน

3

(Comprehensive Musicianship)

(Comprehensive Musicianship)

3

1.		20	80
2.	Comprehensive Musicianship	25	100
3.		15	60
4.		15	60
5.		15	60
6.		25	100
7.		20	80

8. Comprehensive Musicianship	20	80
9. Comprehensive Musicianship	25	100
10. Comprehensive Musicianship	25	100

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. ระเบียบวิธีวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน

กระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมการเป็นขั้นการศึกษาและเตรียมการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship ระยะที่ 2 การปฏิบัติ ขั้นตอนให้ผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้โดยผู้วิจัยมีหน้าที่กำกับการจัดการเรียนรู้และ ติดตามกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทุกระยะ ระยะที่ 3 การประเมินผล การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้การสังเกต ติดตามงาน และการสัมภาษณ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 8 เดือน คือระหว่างเดือน สิงหาคม 2554 ถึง มีนาคม 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามใน

การระดมสมอง การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การระดมสมอง มาจัดหมวดหมู่และตรวจสอบข้อมูลหาข้อสรุป (Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลสรุปที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) 2) ผลการศึกษาการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) 3) ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาพบว่า รายวิชาทฤษฎีตะวันตก เป็นรายวิชาที่มีกำหนดให้เรียนทั้งหมด 6 หน่วยกิต โดยเรียนต่อเนื่องกัน 3 ภาคการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ไปเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทั้งรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงเมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการทำงานในหน้าที่ครูดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาพของการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่ผ่านมานั้นเน้นในด้านของการท่องจำ ขาดการอธิบาย เปรียบเทียบ และยกตัวอย่างที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การใช้ตัวอย่างที่สามารถสื่อให้เข้าใจง่าย และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

จากการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ได้แนวทางดังนี้

1. การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ควรรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
2. การประชุมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับนักศึกษา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรี โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)
4. การสรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 25 คน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เป็นไปในทิศทางเดียว ร้อยละ 100 นักศึกษามีความเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ว่า หลักการสอนดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship มุ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การฝึกร้องประสานเสียงจากงานที่เขียนทำให้เกิดความเข้าใจและฝึกทักษะการฟังไปพร้อมกัน การจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship ช่วยพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีแก่ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความนักดนตรีที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาได้ทำทั้งในและนอกชั้นเรียน

อภิปรายผล

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ทำให้ได้แนวทางที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลรายวิชาจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาพบว่า รายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นรายวิชาที่มีกำหนดให้เรียนทั้งหมด 6 หน่วยกิต โดยเรียนต่อเนื่องกัน 3 ภาคการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ไปเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทั้งรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับ ฉัชชา โสคติยานุรักษ์ (2542) ที่กล่าวว่า วิชาทฤษฎีดนตรีนี้ เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการเรียนวิชาอื่น ในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไป เช่น วิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature)

ซึ่งในการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกมิใช่เป็นเพียงการเรียนให้ครบหลักสูตรเท่านั้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในหน้าที่ครูดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาพของการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ที่ผ่านมานั้นเน้นในด้านของการท่องจำ ขาดการอธิบายเปรียบเทียบ และยกตัวอย่างที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การใช้ตัวอย่างที่สามารถสื่อให้เข้าใจง่าย และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม

การดำเนินการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

จากการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ได้แนวทางดังนี้ การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับรายวิชาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก การประชุมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรี โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ

(Comprehensive Musicianship) การสรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัย
 ทัศน์ใหญ่ (2535) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้ วิธีการสอนจะรวมถึงการจัด
 ประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และ
 กลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ลักษณะการเรียนรู้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด โดยใช้เทคนิคการสอน
 เสริมวิธีการสอน เทคนิคต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มุ่งสร้างประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา ผ่าน
 กระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทางทฤษฎีและทักษะ
 ดนตรีควบคู่กัน รวมถึงการสร้างความเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์แก่นักศึกษา

ผลการพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรี แบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 25 คน นักศึกษามีความคิดเห็น
 เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮน
 ซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เป็นไปในทิศทาง
 เดียว ร้อยละ 100 นักศึกษามีความเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้
 หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ว่า หลักการสอน
 ดนตรีแบบ Comprehensive Musicianship มุ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนมี
 หน้าที่ดำเนินการให้สร้างเสริมความรู้ เสนอแนะวิธีการปฏิบัติ กิจกรรมการฝึกเครื่องประสานเสียงจาก
 งานที่เขียนทำให้เกิดความเข้าใจและฝึกทักษะการฟังไปพร้อมกัน การจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรี
 ตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship ช่วยพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีแก่
 ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอน Comprehensive Musicianship
 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความนักดนตรีที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมต่างๆ ที่
 นักศึกษาได้ทำทั้งในและนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทิสนา แจมมณี .(2545) ที่กล่าวว่า วิธีสอนแบบ
 ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Center Method) นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วางแผนการ
 เรียน ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกและจัดแหล่งความรู้ไว้ให้ผู้เรียน วิธีการสอนแบบนี้เช่น
 การสอนแบบทดลอง การสอนแบบโครงการ การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสวนสอบ
 สอน วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ ผู้เรียนจะมีอิสระเสรีภาพ การจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรี
 ตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพรีเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

นั้นเป็นการระบวจัดการเรียนรู้ที่สร้างกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่น เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางทฤษฎี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในรายวิชาอื่นๆ และการนำไปใช้ในกิจกรรมวงดนตรี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยใช้หลักการสอนดนตรีแบบคอมพริเฮนซีฟ มิวซิเชียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.1.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีในด้านต่างๆ ระหว่างครูผู้สอน เพื่อเพิ่มความรู้ รวมถึงเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

5.1.2 พัฒนาแนวทางเพื่อสร้าง ตำรา และสื่อการเรียนการสอนทางด้านดนตรีและทฤษฎีดนตรีสำหรับผู้เรียน

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

5.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนทฤษฎีดนตรีตะวันตกในสถาบันต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบวิธีการเรียนการสอน และความแตกต่างในด้านต่าง ๆ

5.2.2 ควรศึกษาทัศนคติหรือลักษณะของผู้เรียนที่เื่อต่อการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

กัญชรี คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค ปริ้นดิง.

ขวัญใจ สีลีย์. (2533). สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสาธิตละศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูวิทย์ ยุระยง. (2535). การสอนทฤษฎีดนตรีสากล. ใน ณรุทธ์ สุทธจิตต์(บรรณาธิการ) สารະคนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: (159). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์.(2531). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2537). กิจกรรมดนตรีสำหรับครูดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2538). _____ : _____

_____. (2542). _____ : _____

_____. (2534). _____ : _____

ทิตินา แวมมณี.(2545). _____ : _____

_____. (2541). _____ : 2. _____

_____. (2542). _____

_____. (2542). _____ : _____

_____. (2537). _____

_____. (2541). _____ : _____

- . (2544). _____ .
- . (2529) _____ . :
- . (2544) _____ .
- สายันต์ บุญไพบ. (2543). _____ .
- . (2535). _____ . (2) :
- . (2545: 185) _____ . (5) :
- สำนักมาตรฐานการศึกษา. (2543) หลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543.
 . (2540). _____ . (2) :
- Apel Willi (1926) The Havard Briefs Dictionary of Music. New York: Washington Square Press, 1960.
- Joyce, Masha Well with Beverly Showers. (1972). Model of Teaching (Four Edittion). Massachusetts United States of America : A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Bloom, B.S. (1956) Taxonomies of educational objective Handbook 1: Cognitive domain. New York: David Macky.
- Charles R. Hoffer. (1974). Teaching Music in the Secondary Schools. California . United States of America : A Division of Wadsworth , Inc.
- Gange, R.M. & Briggs, L. (1974). Principles of instructional design. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- _____. (1979). Principles of instructional design. New York: Holt, Rinehart And Winston, Inc.
- Joyce, B. & Weil, M. & Showers, B. (1996). Model of Teaching. (5th ed.). London: Allyn and Bacon

Joyce, B. & Weil, M. & Showers, B. (1992). Model of Teaching. Boston: Allyn and Bacon

Kemp, J.E. (1985). The instructional design process. New York : Harper & Row.

Robert M. Gagne, Leslie J. Briggs. (1974). Principles of instructional design. United States of America : Holt, Rinehart and Winston, Inc.

บรรณานุกรม

- กัญชรี คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิค ฟรินดิง.
- ขวัญใจ สีลีย์. (2533). สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาสาธิตละศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูวิทย์ บุระขง. (2535). การสอนทฤษฎีดนตรีสากล. ใน ฌรุทษ์ สุทธจิตต์(บรรณาธิการ) สารคดีดนตรี
ศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: (159). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ฌรุทษ์ สุทธจิตต์. (2531). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2537). กิจกรรมดนตรีสำหรับครูดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2538). _____ :
_____ .
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2542). _____ :
_____ .
- _____ . (2534). _____ :
_____ .
- ทิสนา แจมมณี. (2545). _____ :
_____ . (2542). _____ :
_____ . (2537). _____ :
_____ . (2541). _____ :
_____ . (2544). _____ :
_____ .
- สาเย็นต์ บุญใบ. (2543). _____ .
- _____ .
- _____ . (2545: 185) _____ . (_____ 5) _____ :
_____ .

. (2540). _____ . (2) : . .

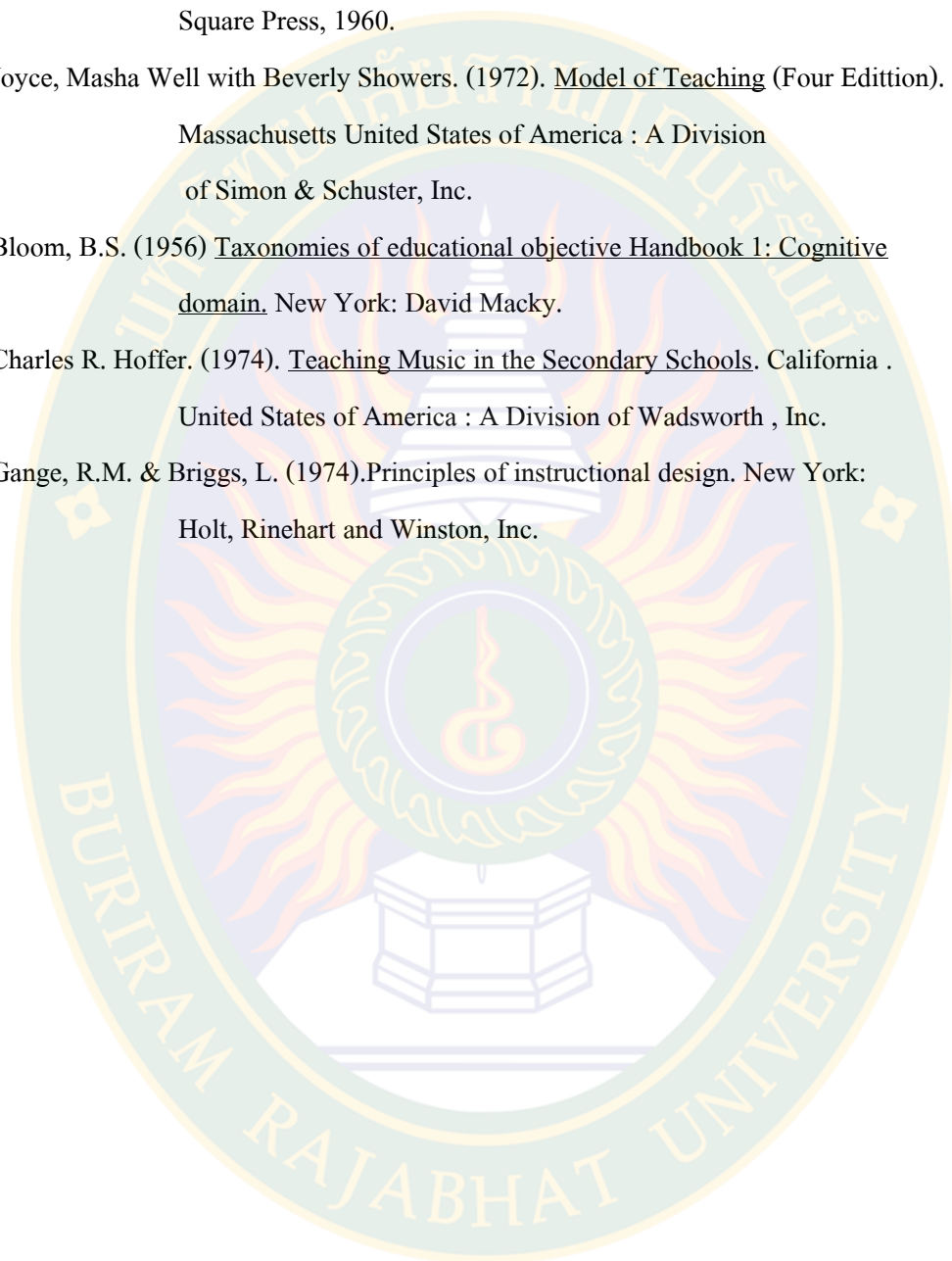
Apel Willi (1926) The Havard Briefs Dictionary of Music. New York: Washington Square Press, 1960.

Joyce, Masha Well with Beverly Showers. (1972). Model of Teaching (Four Edittion). Massachusetts United States of America : A Division of Simon & Schuster, Inc.

Bloom, B.S. (1956) Taxonomies of educational objective Handbook 1: Cognitive domain. New York: David Macky.

Charles R. Hoffer. (1974). Teaching Music in the Secondary Schools. California . United States of America : A Division of Wadsworth , Inc.

Gange, R.M. & Briggs, L. (1974). Principles of instructional design. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสังเกต (Observation) ประกอบด้วย 2 ฉบับ ได้แก่

1.1 แบบสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา

1.2 แบบสังเกตจากการติดตามกิจกรรมทางดนตรีต่าง ๆ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ฉบับ ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3. แนวคำถามการระดมสมอง (Brainstorming Questions) ใช้สำหรับการระดมสมองจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาทางด้านความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานดนตรี การฝึกเขียนประสานเสียง การฝึกร้องและการนำผลงานไปใช้รายวิชาอื่นๆ

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี
ใน โรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1.

2.

ตอนที่ 1

ตอนที่ 2

ตอนที่ 3

E-mail: Akemic@hotmail.com

: 0-5492-2496

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

√ ( )

1.

( )

( )

2.

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 30 – 39 ปี

( ) 40 – 50 ปี

( ) 50

3.

( )

( )

( )

4.

( )

10

( ) 10 – 20 ปี

( )

20

.....
 .....
 .....

2

คำชี้แจง

√

“ระดับการปฏิบัติ”

5
4
3
2
1

☺
1.
2.
3.
4.
5.
6.
.....

5	4	3	2	1

☺
7.
8.
9.
.....

5	4	3	2	1

_____ √ “ ”

5
4
3
2
1

☺	
1. ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของหลักสูตร	
2. การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร	
3.	
4.	
5. พื้นฐานความรู้ดี	
6.	
7.	
.....	
.....	

5	4	3	2	1

☺	
8.	
9.	
10.	
11.	

5	4	3	2	1

😊	( )
12. การนำผลการประเมินความพร้อมก่อนเรียนไปใช้	
.....	

5	4	3	2	1

😊	
13.	
14.	
15. ความรู้และประสบการณ์ทางการเรียนของผู้สอน	
16. เนื้อหาสาระที่หลักสูตรไม่ได้กำหนด	
17.	
18.	
.....	

5	4	3	2	1

😊	
19.	
20.	
21.	
22.	
23. ความรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับคอร์สต่างๆ และการประสานเสียง	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	

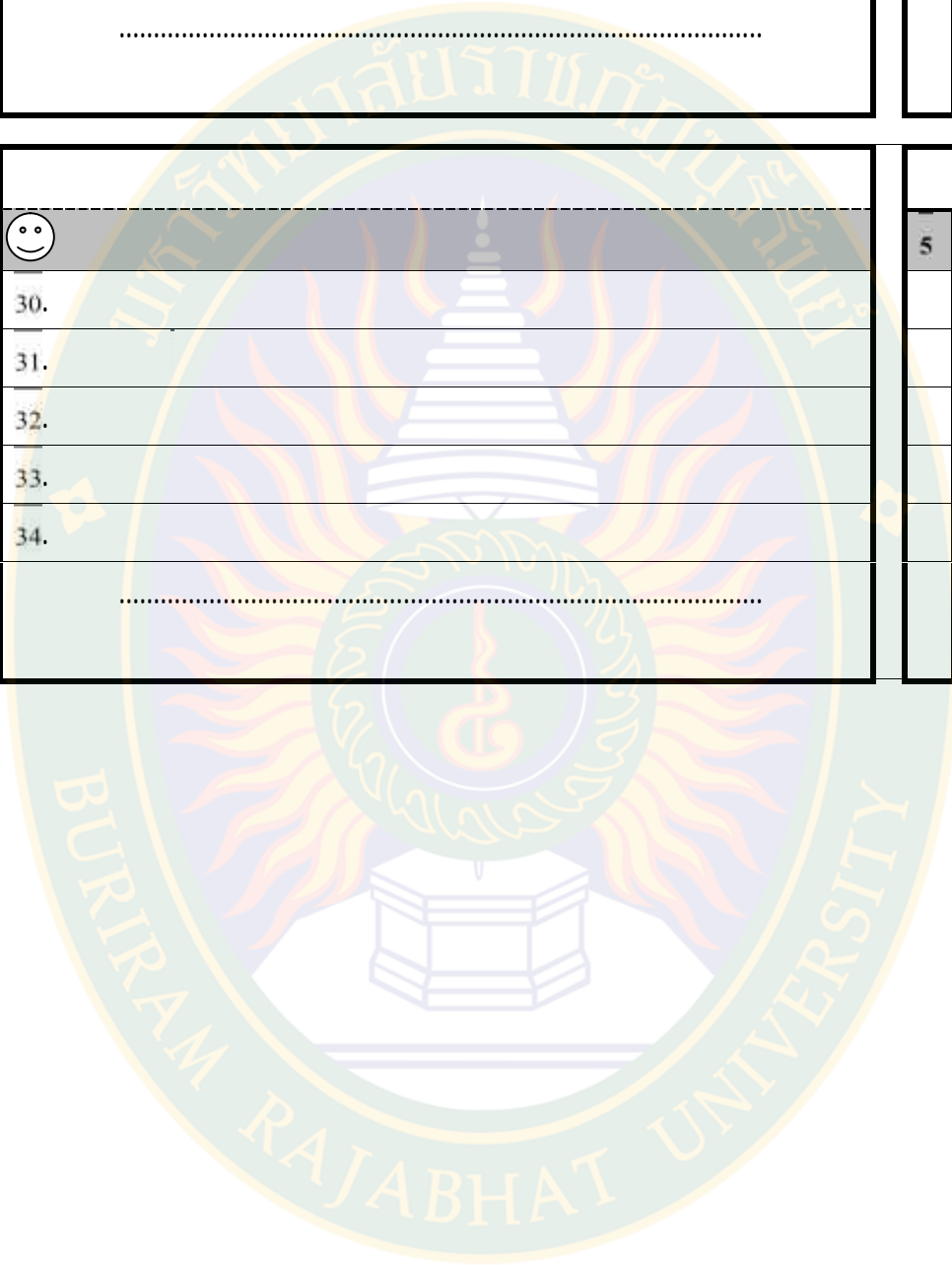
5	4	3	2	1

☺	( )
29.	
.....	

5	4	3	2	1

☺	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
.....	

5	4	3	2	1

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามตอนที่ 2

-

2

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0

N of Items = 63

Alpha = .9538

- ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามตอนที่ 3

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0

N of Items = 37

Alpha = .7208